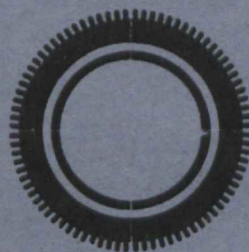

Riigiteenijate häälekandja

SIDE

Kutseühinguline ajakiri

Nr. 4
APRILL 1932

EESTI RAUDTEELASTE KESKÜHINGU
VÄLJAANNE

E. Raudteelaste Tarvitajateühisus

Kontor: Tallinn, Narva maantee nr. 27.

Kõnetraat: 312-27.

Liikmeid: 4000. — Kauplusi 25.

Ühisusel oma kapitale 10.000.000 snt.

Toiduainete kauplused Tallinnas:

1. Telliskivi 24.
2. Telliskivi 37.
3. Õle 33.
4. Oskari 54.
5. Kopli 20.
6. Falkpargi 12-a.
7. S. Ameerika 15.

Lihakauplused:

8. Telliskivi 24.
9. Turukaubamaja 1 ja 2.

Segakauplused:

10. Nõmmel, Suur Pärnu mnt. 48.
11. Kehras, Gutmani majas.
12. Aegviidus, Tomassovi majas.
13. Lehtses, omas majas.
14. Tapal, Lai 3.

15. Sondas, omas majas.
16. Kohtlas, Ontovi majas.
17. Käva põlevkivi kaevanduses.
18. Kohtla-Järve põlevkivi kaevanduses.
19. Kukuruse põlevkivi kaevanduses.
20. Narvas, Joala 11/18.
21. Kaareperas, Raudteelaste Kodus.
22. Jänedal, Jürgenthali majas.

Vagun-kauplused liiguvad:

Tallinn - Tartu - Narva - Haapsalu
ja Sonda—Mustvee liinil.

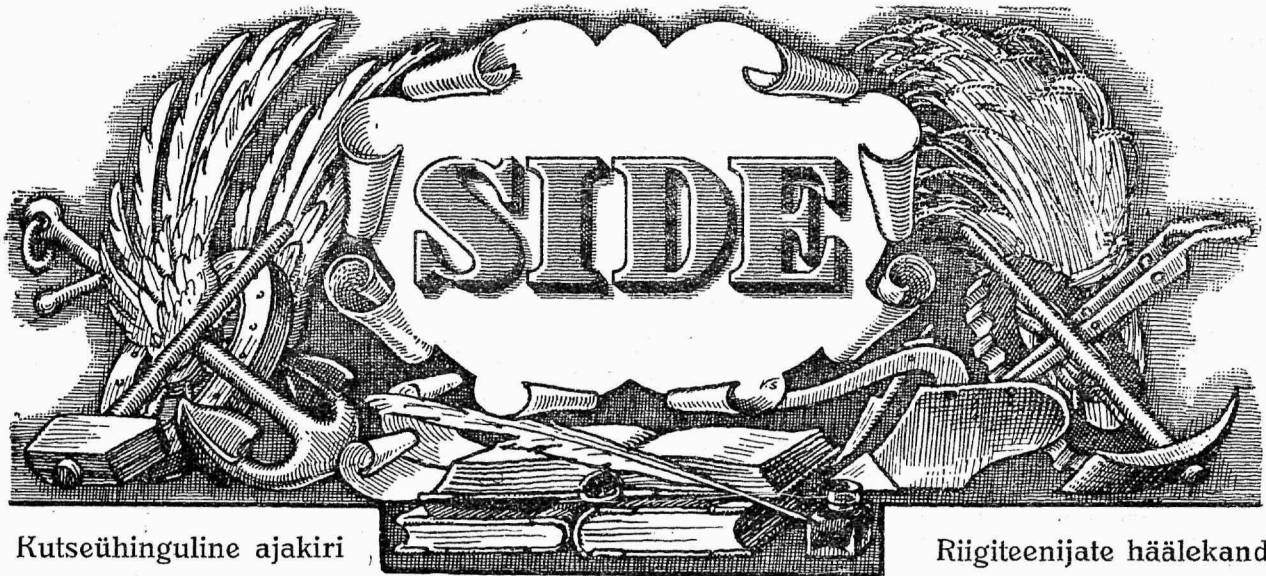
Leiva- ja saiatööstused:

Aegviidus ja Kohta-Järvel.

Piimatööstus:

Tallinnas, Uus Tatari tänav nr. 3

Ühisuse kauplused on kõige soodsamad ostukohad kõigile tarvitajaile. Teenimine aus, korralik ja vastutulelik. Kaubad olemas igasuguses väärtuses ja müüakse välja väärtusele vastava õiglase hinnaga, õige kaalu ja mõõduga.

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas „ 1—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetis ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskaam 3-57.

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 4

30. aprillil 1932 a.

IX aastakäik

Ettevalmistusist n. n. „Abielu keeluseaduse“ elluviimiseks.

Üheteistkümnendal tunnil enne laiali minekut, nagu ikka, võttis riigikogu vastu Tööpuuduse vastu võitlemise otstarbel teenistusvahekordade korraldamise seaduse, ehk nagu teda lühendatult on hakatud nimetama — Abielu keeluseaduse.

Selle seadusega antakse Vabariigi Valitsusele õigus neist abielulistest kes mõlemad teenivad riigi- või omavalitsuseasutustes ja ettevõtetes või kaitseliidus, vabastada ühte, kui teise palk on linnades kr. 140.— või üle selle ja maal ning alavites kr. 80.— või üle selle kuus, *) alluvuse vahekorras teenivaist õppejõududest aga on Valitsus õigustatud vabastama ühte vaatamata tasu suurusele.

Kuigi seaduse mõju mõnes teises suunas märksa kaugemale ulatub, kui tema nimetuses tähendatud otstarbe lahendamisel, ei saanud riigiteenijate kutseorganisatsioonid tema suhtes võtta sellist järsult eitavat seisukohta, nagu seda tegid naisorganisatsioonid, kes millegipärast leidsid selle seadusega just eriti naisi puudutatu olevat. Riigiteenijad on ammugi juba arusaamiselt olnud ja seda ka korduvalt rõhutanud ja nõudnud, et ajal, kus tuhanded perekonnad üldse ilma teenistusest

on, lubamatu on võimaldada kahekordset teenistusvõimalust teistele, kus ühe abielupoole sissetulek elatismiinumile vastab. Selle juures muidugi oleks tulnud arvesse võtta igasugune sissetulek, s. t. nii erateenistus, vabaelukutseline teenistus, kui ka sissetulekud varandustest, kapitalidest jne., ning kõige selle loogilise järelusena revideerida ka vallaliste tarvidust palgalise teenistuse järele. Muidugi ei ole kõik see mõeldav normaalaegadel. Kuid praegu on erakorraline aeg, kus ühiskond selle eest hoolditama peab, et tunduv osa tema liikmeist teenistusvõimaluste puudusel lihtsalt nalga ei sureks ja niisugustel puhkudel on õigustatud vägagi suured kõrvalkaldumised neist põhimõttest, mis endastmõistetavad on normaalaegadel.

Kahjuks ei leidnud riigiteenijate nõudmised seegi kord küllalt kuuljaid kõrvu ja nii võib nüüd mõne era-panga direktori proua või suurte majade, ettevõtete jne. omanik rahuga edasi teenida, kuna samal ajal võidakse vabastada kooliõpetaja või keskmisepalgalise ametniku naine, kuigi tal suur perekond toita; pealegi kus perekonnana peamiselt ainult lapsi arvestada tahetakse.

Miks meie seisukohad vastuvõetavad ei leitud olevat, sellest enamikus vaigiti, kuid mõnikord võis kuulda ka päris paradoksaalseid arvamusi. Nii näit. on hra kohtu- ja siseminister riigiteenijate esindajale tõsise näoga seletanud, et tema varandustest saadavate sissetulekute arvestamist ei saa juba põhimõtteliselt pooldada, sest ei võivat inimest karistada selle eest, et tema varandust kogunud on. Kuid miks võib

siis inimest karistada selle eest, et ta abielunud on, selle on hra minister selgitamata jätnud!

Olgu seekord niipalju riigiteenijate seisukohtadest selle seaduse põhimõttelise külje üle. Edasi püüame vaadelda, kuidas teda ellu viia kavatsetakse.

Muidugi, nagu kõik seadusandlikud kiirsünnitised, on seegi seadus ilmingimata raamiseadus, millele sisu peavad andma Vabariigi Valitsuse määrused. Nende määruste kallal on nüüd majanduseministeerium juba ligi kuu aega pead murdnud ja lõppeks nii kaugele jõudnud, et nende ridade kirjutamisel määruse kava Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks oli esitatud ja nagu ajalehed teatavad, ka valitsuse poolt mõningate vähemate muudatustega kinnitatud. Selle määruse järgi kogutakse kõigilt kõnesolevast seadusest puudutatud riigi- ja omavalitsusteenijailt sellekohaste küsimuslehtede abil andmeid nende tasu suuruse, kõrvalametite, nende eest saadava tasu, nende ülalpidamisel olevate laste *) arvu ja vanuse, abikaasa teenistuse suuruse kohta ja selle üle, kumb neist vallandamise puhul omavahelelisele kokkuleppele teenistusest lahkuda sooviks ning veel mõningate kõrvalisema tähtsusega asjaolude üle. Peale selle on teadeteandjal õigus teatelehele juure lisada oma seletus muude, eriti kaaluvate asjaolude kohta, mis küsimuse lahendamisel tema arvates arvesse võtta tuleks. Selle viimase seletuse kohta peab asutuse või ettevõtte juhataja juure lisama oma

*) Nagu ajalehed teatavad, olla Vabariigi Valitsus selle seaduse elluviimise määrusega, millest juttu alamal, selgitanud, et palga all tuleb mõista palka, millest palkade vähendamise seaduse põhjal tehtav mahaarvamine tehtud, aga mitte koosseisus ettenähtud või määratud palka. Majanduseministeeriumi ettepanekus oli see küsimus küll lahtiseks jäetud.

*) Ülevalpeetavateks lasteks loetakse seaduslikud, legitimeeritud, adopteeritud ja teise abikaasa eelmisest abielust lapsed 18 a. vanuseni, töövõimetud aga vanusele vaatamata.

arvamuse; samuti peab ta kontrollima, kas ka teised esitatud andmed vastavad tõeloludele.

Sel viisil kogutud andmed esitavad ministereid *) majanduseministeeriumile ühes oma põhjendatud ettepanekutega vallandamise või teenistusse edasijäämise suhtes. Kõik esitatud andmed ja ettepanekud vaadatakse läbi majanduseministeeriumis ja ettepanekud vallandamise või teenistusse edasijäämise üle Vabariigi Valitsusele teeb samuti majanduseminister.

Küsimuste kaalumisel võib majanduseministeerium kutsuda seletusi andma asjaomaste ministereid, ettevõtete, omavalitsuste ning muude asutuste ja organisatsioonide esindajaid. Muude hulgas peab majanduseministeerium eriti kontrollima, kas erandi tegemine isiku teenistusse jätmiseks vastavate asutuste ettepanekute kohaselt on küllalt põhjendatud, kas seaduse alla kuuluvate isikute palku pole asutuste poolt vähendatud selleks, et vältida vallandamist (selleks tulevad anda andmed palga suuruse kohta 1. märtsil ja 1. mail 1932. a. **), ja kas seaduse alla kuuluvate isikute poolt ei ole läbi viidud abielulahutamisi ainult selleks, et pääseda vallandamisest, kuna tegelikult kooselu jätkatakse. Kuidas seda viimast asjaolu tahetakse kontrollida, pole määruse kavast näha ja teiseks vaevalt niisugune küsimus üldse saab ülesse kerkiidagi. Oli abielulahutus läbi viidud enne seaduse maksma hakkamist, siis ei kuulu asjaomased isikud üldse tema alla; on aga alles nüüd alustatud lahutusprotsess, siis vaevalt jõutakse enne vallandamisküsimuse otsustamist lahutamist läbi viia, sest esiteks sai selle seaduse maksmapaneku kavatus võrdlemisi hilja laiemale avalikkusele teatavaks ja teiseks nõuab abielulahutusprotsess ka poolte kokkuleppe puhul pikemat aega. Nii võib arvata, et tegelikus elus nii üks kui teine kirjeldatud määrus ainult paberile jääb. Vaidlemisi võib tulla vaid ainult teenistusse edasijäämise või n. n. asendamise küsimuse otsustamisel, kuigi arvatavasti seegi läbi viiakse vastavalt sellele, kuidas soovib vastava asutuse juhataja ja asjaomane minister.

Kutseliste teenijate, õppejõudude ja vallasekretäride vallandamine viiakse läbi järk-järgult, sedamööda, kuidas leidub nende asendamiseks kutsega töötajate, kes ei kuulu kõnesoleva seaduse alla. Selle nõude läbiviimiseks seatakse vallandamisele kuuluvad isikud vallandamise järjekorda: esijoones lasteta abielulised, teises järjekorras ühe lapsega abielulised, siis kahe lapsega abielulised ja edasi kolme ning enam lapsega.

Kui vallandamisele kuuluvaist abielulistest on üks annud nõusoleku teenistuskohalt lahkumiseks, siis vabastatakse see viimane. Seesuguse nõusoleku puudusel teeb ettepaneku ühe poole vabastamiseks Vabariigi Valitsusele majanduseminister vastava ministri (või ministrite, kui abi-

elupooled teenivad kahes ministeeriumis) ettepaneku alusel. *)

Vabariigi Valitsuse otsused tehakse majanduseministeeriumi kaudu teatavaks vastavatele asutustele, kes nad kirjalikult hiljemalt kolme päeva jooksul otsuse kättesaamisest arvates vallandatavaile teatavaks peavad tegema. Igatahes peab see sündima vähemalt üks kuu enne tegelikku vallandamist. **)

Kui hiljem isikud, kes praegu ei kuulu kõnesoleva seaduse alla, satuvad olukorda, kas palga kõrgendamise, ümberpaigutamise või abiellumise tõttu, mille tagajärjel nad selle seaduse alla hakkavad kuuluma, siis talitatakse nendega viibimata samas korras, kui eelpool kirjeldatud.

Kõik sel teel vakantseks jäänud kohad, kuhu kavatakse asemele võtta uued isikud, avaldatakse „Riigi Teataja“ lisas.

Muude ühesuguste tingimiste juures tuleb neile kohtadele kandideerijate hulgas eesõigus anda vabadussõjalastele ja perelistele, eriti neile, kel suurem pere-

*) Nagu määrusest aru saada võib, tahetakse siin asutustele valida jätta kumbat abielupoolt vallandada, kui nad ise kokku ei lepi. Seadus meie arvates seda ei luba, vähemalt neil juhtudel mitte kus ainult üks abielupool saab palka üle 140 kr. resp. 80 kr. kuus, sest seaduse § 1. järgi võidakse vabastada ainult neid isikuid, kelle abikaasa saab palka vähemalt 140 kr. resp. 80 kr. kuus. See tähendab, et teenistusse peab jääma see pool, kes saab palka 140 kr. resp. 80 kr. või rohkem kuus; valiku võimalust siin asutustele jäetud pole.

**) Palka maksetakse kuni tegelikult vabastamise päevani.

Raudteelaste kongress tunnistas Keskühingu legevuse suuna õigeaks.

Äsja peetud raudteelaste kongressi päevakorra kõige põnevamaks küsimuseks oli organiseerimise küsimus. Selle küsimuse käsitlemisel oodati selguse saamist raudteelaste organiseeritud peres ikka teravamalt üleskerkivate lahkkelide põhjuste kohta. Kõigil pakitsesid südamed küsimused — kust tulevad lahkkelid, mispärast muutuvad nad alataks sügavamaks, kas ei ole võimalik neid ära hoida. Nende küsimuste peale andis Keskühingu esimees vastuse oma referaadis, milles ta ette tõi umbes järgmist.

Kuigi lahkkelide tekkimine raudteelaste organiseeritud pere ridades on väga kahetsimisväärne nähe, eriti praegusel ajal, kus olukord nõuab meilt täielikku ühtmeelt ja maksimaalset jõupingutust eneste huvide kaitsmisel, ei saa meie ometigi enam vaikes mööduda sellest nähtest.

Silmas pidades kurbi kogemusi minevikust, näib, et meile on isegi kasulik võtta ükskord lahkkelide küsimus täies ulatuses arutuse alla, analüüsida lahkkelide tekkimise põhjuseid ja saadud tulemusist teha vastavad järeldused. See võimaldab meile suurema üksmeelsuse kindlustamise tulevikus.

Kui meele tuletada Keskühingu tegevust tema loomise päevast kuni tänini, siis on näha, et Keskühingus on alati valitsenud lahkkelid. Nad on vaibunud ainult siis kui Keskühing on olnud tegevuseta. Niipea kui päevakorrale on kerkinud mingisugune tähtsam küsimus, mis on Keskühingult nõudnud aktiivsust, on kohe lahkkelid esile tulnud. Nii on igakord olnud palgaküsimuse puhul. Kuna suurem osa kutseorganisatsioonide on Keskühingule alati truuks jäänud ja on seda

kond ja kes ise ega kelle abikaasa ei saa tulu erateenistusest, varandusest või kapitalidest. Nii on siis vähemalt uute isikute teenistussevõtmisel enam-vähem arvesse võetud riigiteenijate eelpooltähtsustatud nõudmised.

Samuti on keelatud määrata või valida riigi- ja omavalitsuse, nende ettevõtete, kaitseliidu jne. teenistusse isikuid, kes hakkaksid kohe kuuluma kõnesoleva seaduse alla. Ajalehtede teadetele aga olla valitsus siin endale õiguse jätnud erandite tegemiseks. Kurioosumiks, mis näitab, kui võrt vähe meil vastavasis asutuses tuttav ollakse riigiteenistuseõigusega, on kõnesoleva seaduse § 7., mis lubab ametisse määraval ülemusel vallandada riigiteenistusest isikuid, kes välja teeninud vanaduspensiononi. See on puhtal kujul sissemurdmine lahtistest uuest, sest see õigus on kirjeldatud ülemustel olemas juba 1. aprillil 1927. a. alates Riigiteenistusseaduse § 40-da põhjal!

Maksuse kaotab kõnesolev seadus 1. aprillil 1934. a.

Nii on kõnesoleva seaduse ja määruse tähtsamad põhjused. Nagu juba siin seal juuresolevat märkusest selgub, on nad mõneski suhtes puudulikud ja mitte küllalt kaugelulevad. Teisest küljest aga on nad jälle vägagi kaugelulevad, jättes väga suured võimalused igasuguste erandite tegemiseks ja tõlgitsemiseks. Majanduseministeeriumis on küll riigiteenijate esindajale töötatud kõige suurema objektiivsuse, õigluse ja asjalikkusega talitada, samuti nagu seda lubas majanduseminister riigikogus. Püüame seda uskuda, kuigi see endisi kogemusi arvesse võttes õige raske on.

ka praegugi, on aga üks osa organisatsioonide Keskühingu suhtes tihti äraandlikult talitanud. Võtame näiteks palgavõitluse 1926.—1927. aastal. Selle asemel, et üksmeelselt pidada võitlust, jaamaametnike kutseühing kõige hädaohtlikumal silmapilgul asus võitlusse Keskühingu vastu, tehes kõige häbematuks kombel maha tema aktiivseid tegelasi administratsiooni ees ja isegi riigikogus. Teemeistrite ja tehniliste tööde juhatajate kutseühing said hakkama kurikuulsalt „esitise“ga, kus muu seas jaamaülemale ööruti nina alla W. C. puhastamist, kui „kõrgesti kvalifitseeritud tehniliste jõudude“ kohustust. Ja sellegagi ei pidanud jaamaülemad ilma teemeistrite abita hakkama saama. Nii aitasid need „kutseorganisatsioonid“ Keskühingule pidada palgavõitlust. Asi arenes niikaugele, et jaamaametnike kutseühing oli sunnitud astuma välja Keskühingust.

Kõigil on veel meeles, missugust ärevust kutsus esile remonditööliste 10-tunnilise tööpäeva pealesurumine. Keskühingul tuli kogu oma jõud rakendada võitlusse selleks, et sundida administratsiooni tunnustama kaheksatunnilise tööpäeva põhimõtet ilma kõrvale kaldumise. Kõik organisatsioonid, peale teemeistrite kutseühingu, tõmmasid südilt kaasa. Teemeistrite kutseühing aga pesi käed puhtaks, teatades Keskühingule, et küsimus temasse ei puutuvat ja seepärast ei pakkuvat temale huvi. Samal ajal oli Keskühingul teada, et rõhuv enamus teemeistrite mõistis 10-tunnilise tööpäeva hukka. Ainult mõned üksikud, püüdes ülemusele erilisel meelepärasel olla, püüdsid esineda 10-tunnilise tööpäeva pooldajaina.

Möödunud aastal võitluse puhul palkade kärpimise vastu jaamaametnike ja teemeistrite kutseühingud talitasid nii, nagu nad alati enamalgi on talitanud. Keskühing juhatuse küsimuse kohta seisukohtade võtmise puhul ei avaldanud nende kutseühingute esindajad mingisuguseid eriseisukohti, vaid ühinesid täiesti üldiste seisukohtadega. Sellele vaatamata, asusid nad separaatselt tegutsema, püüdes vale ja laimuga ka teisi organisatsioone Keskühingust eemale peletada.

Kõige skandaalsemaks tuleb aga pidada tehniliste tööde juhatajate, teemeistrite ja eestöötegijate esinemist vahekorde selgitamise puhul Teedeministriga. Sellega taheti „neetud“ Keskühingule ometi kord anda üks hoop ja endale muidugi teenida kannuseid. Seekord ei õnnestunud see õilis ettevõtte ja kannuste-teenijad sattusid äärmiselt piinlikku ja rumalasse seisukorda. Pärast seda ei jäänud neil muud üle kui pageda Keskühingust.

Kuidas aga sünnib Keskühingust väljaastumine? Imekergesti. Ei peeta isegi tarvilikuks võtta seda küsimust eripunktina oma aasta peakoosolekute päevakorda, vaid tegevuse aruande juures lühidalt teatatakse, et ühingu juhatus on otsustanud Keskühingust astuda välja. Ühes aruande kinnitamisega loetakse ka Keskühingust väljaastumise otsus kinnitatuks.

See nätab kuivõrt ebakindel on meie Keskühingu struktuur. Temasse kuuluvate kutseühingute vahel ei ole mingisugust orgaanilist sidet, sest et igal ühingul on absoluutne autonoomia. See võimaldab juhusteotsijaile juhtidele mängida oma ühinguga nii kui see neile tarvilik paistab olevat nende isiklikes huvides. See nähe ei leia mitte ükski meil aset, vaid ka mujal. Hiljuti näit. astus Lätis nõnda nimetatud kollasest Keskühingust välja jaamaametnike kutseühing, sest et mõningaile ta juhtidest ei meeldinud Keskühingu taktika palkade ja muude soodustuste kärpimiste vastu sihitud võitlus. Eks ole täpselt just samuti nagu meilgi. Ka teiste enam soodustatud teenijaist koosnevate ühingu juhatuste juhtidega on tekkinud arusaamatusi. Samal ajal aga nõnda nimetatud punane Keskühing, mis on ülesse ehitatud Saksa ühtlusühingute (Einheitsverband — tugevasti tsentraliseeritud, ühe ainsama iseseisva keskkohaga!) põhimõttele, on täiesti üksmeelselt pidanud võitlust, kuigi ka sellesse Keskühingusse kuuluvad kõigilt raudteetööstuse aladelt ametnikud, teenijad ja töölised — ka osa jaamaametnike ja teemeistrid. Neid asjaolusid silmas pidades püütakse igalpool Keskühingut reorganiseerida ühtlusühingute põhimõtete kohaselt. Alles möödunud aastal Šveitsi raudteelased panid selle toime. Ka meil Eestis tuleb see läbi viia, kui ei taheta, et raudteelaste kutseühingud kaotaksid igasuguse tähtsuse, muutudes alaliste lahkkelide tagajärjel täiesti teguvõime- tuiks.

Nüüd ideoloogilised — põhimõttelised — lahkkelide põhjused. Need on tingitud teenijate ainlise ja õigusliku olukorra erinevusest. Enamsoodustatud teenijate liikidest koosnevad kutseühingud ei tunnista solidaarsuse põhimõtet oma suhtumises alamteenijaile ja töölislile, vaid rajavad kogu oma tegevuse ainult kitsaste kihihuvide tagaajamisele, minnes välja kõige jämedamast egoismist. Näiteks palkade kärpimise puhul möödunud aastal nad avameelselt tunnistasid, et neil ei ole midagi öelda üldise palkade kärpimise vastu, ainult kõrgemate ametnike palka-

de kärpimist nad ei pea õigeks ja panevad selleks kõik rattad käima, et nende erisoodustused — niikui korter ja varustus — alale jääksid.

Nagu teada Keskühing oli üldse palkade kärpimise vastu. Kui aga selgus, et see siiski paratamatu, siis asus Keskühing seisukohale, et esikäit jutt võiks olla vahest kõrgemate ametnike palkade kärpimisest.

Kui üldse jälgida nende ühingute tegevust, kes on asunud vaenulajale Keskühinguga, siis selgub, et need ühingud taotlevad erisoodustusi ja võimu, lootes kõike seda paremini siis kätte saada, kui nad tegutsevad väljaspool Keskühingut ja käsikäes administratsiooniga, aidates viimasele paraliseerida Keskühingu mõju. Lootus, et need ühingud lähemas tulevikus muudaksid oma palet — on petlik. Küll on aga võimalik neist ühinguist teadlikkumate ja alamteenijaile sõbralikkumate elementide ületulek Keskühingu ümber koondunud teenijate ja töölise riidadesse. Differentseerumine ideoloogilistel põhjustel on paratamatu ja seda ei suuda keegi seisma panna. Soovitav on, et ta võimalikult kiiremini sünniks. Sellest võidaks raudteelaste pere väga palju. Keskühingul on senikaua võimatu avaldada maksimaalset aktiivsust oma tegevuses kui ei ole koondunud tema ümber ühtlane mass, kes tunnustab üldist solidaarsuse põhimõtet, välja minnes loosungist: „üks kõigi eest ja kõik ühe eest“.

Kongress kuulatas ära esimehe referaadi tunnistas Keskühingu tegevuse suuna õigeks. See õigustab Keskühingut edaspidi jätkata rahulikult ja sihikindlalt oma tööd.

Muuseas olgu tähendatud, et ka lipu küsimuses saavutati kongressil kokkulepe nendega, kellel selles küsimuses olid veel lahkarmumised.

Poliitilised õnnekütid juba jälle riigiteenijate häälte jahil.

Riigiteenijad pole veel kindlasti mitte unustanud, kuidas möödunud riigikogu valimistel postiteenija J. Kallmann koosolekult koosolekule rutates, niisama ka „Vaba Maa“ ja lendelehtede kaudu riigiteenijatele igati selgeks püüdis teha, et nende ainukene päästja ja tugi on tööerakond ja selle värske liider J. Kallmann.

Et tööerakond kogu aeg on olnud riigiteenijate suurim vaenlane, kes vahest küll on teinud ilusaid sõnu, kuid tegelikult alati neile risti vastu talitanud, seda hra Kallmann siis ei näinud ega uskunud. Tema silmad läksid lahti alles pärast valimisi, kui tööerakond jälle kord oma põhimõtte järgi talitades antud lubadused unustas ja hra Kallmanni tühjade kätega (ja vast ka taskutega, sest valimised maksavad ju raha!) riigikogu ukse taha jättis. Siis muidugi oli kassiahastus suur, kuid tööerakond oli saanud, mis vaja — teatud arvu riigiteenijate häälid — ja võis ainult lõbu tunda hra Kallmanni ja tema kaaslaste lühinägelikkusest ja kergeusklikkusest. Oleks pidanud muidugi arvama, et see kibe, kuid tarvilik õppetund mõjuta ei jää, kuid näib vist nii olevat, et hra Kallmann üldse õppust ei võta, nagu me sellele varemgi tähelepanu oleme juhtinud.

Uued riigikoguvallimised on ukse ees ja J. Kallmann kaaslastega on jälle kibedasti tegevuses riigiteenijate häälte püüdmisega — seekord võrtspoodnikkude, väikemajaomanikkude, pagarite, kondiitrite, rätsepatte, kingseppade ja teiste selliste kesk-, väike- ja käsitöösturite erakonnale, n.n. rahvuslikule töökoondusele. Kuidas sellises huntide ja lammaste (viimaseiks on muidugi riigiteenijad) seltskonnas riigiteenijate huvid kaitstud peavad saama, seda teab küll ükski jumal taevas ja hra Kallmann oma kaaslastega. Kahtlane siiski, kas nemadki seda teavad.

Riigiteenijaile igatahes on selge, et nende nii õiguslikud kui majanduslikud huvid vist risti vastu käivad nimetatud ringkondade huvidele. Sest mis on nende siht, mida püüavad nemad kätte saada oma

erikoondusega riigikogusse kippudes? Vastuse sellele annab nende liider ja esikandidaat A. Naeres nende häälekandjas „Edus“ (v. nr. 4 s. a.), kus ta tõendab, et „Rahvuslik töökoondis tahab pakkuda kaitset kodumaa kesk-, väike- ja käsitööstusele tollide ja muude kitsenduste, krediidid võimaldamise jne. nõol (m. sõrend. R.). Rahvuslik töökoondus nõuab riiklikku krediiti kesk-, väike- ja käsitööstusele.“

Nii siis ühest küljest, tõsta elukallidust tollidega, teisest aga riiklikku krediiti, need on need sihid, mida see töökoondus riigikogusse pääsedes kätte püüab saada. Aga kust riik neiks krediitideks raha peab võtma, seda targu ei öelda. Riigiteenijad teavad seda aga liigagi hästi: Pole senisedki krediidid mujalt kustki tulnud kui riigiteenijate näljapalkadest ja samast allikast tulevad ka need uued krediidid. Sellepärast on vist küll raske välja mõelda suuremat võllanalja, kui see, et riigiteenijad oma häältega peaksid need ringkonnad riigikogusse viima.

Mis puutub aga hra Kallmannisse, siis temale on riigiteenijate huvid täiesti ükskõiksed; temale on vaid tarvis kuidagi riigikogusse pääseda ja selleks on ta valmis ükskõik kellega kampa lööma, kui see aga nõus on teda sinna aitama. Inimlikult võib see riigikogusse püüdmine ju väga arusaadav ja ilus soov olla, aga et selle juures maha sahkerdatakse oma endiste kaasteenijate huvid, kuigi end nende kaitsjaks tembeldatakse, see end vaevalt kuidagi ja kunagi õigustada laseb.

Riigiteenijaile on küll vaja esindust oma huvidele riigikogus, kuid otsida seda selle „koonduse“ juures on sama hea kui enesetapmine. Ei maksa sellepärast valimistel ühelgi riigiteenijal oma häälega minna püsti upitama seda tühja kotti.

Möödunud aastad peaks meile juba küllalt selgitanud olema, kes on meie sõbrad, kes vaenlased ja kes meid väärivad esindama. Sellepärast, kaasteenijad, mitte ühtki häält õnneküttidele!

Riigiteenija.

„Side“

talitus võib veel piiratud arvu rahuldada uusi tellijaid Nr. 1 — 1932 a. alates.

Raudteelaste IX. üleriiklikul kongressil vastuvõetud resolutsioonid.

Raudteelaste IX üleriiklik kongress peeti 25.—26. aprillil s. a. Tallinnas, Raudteelaste Kodu ruumes. Kongressil olid esindatud Raudteelaste Keskühingusse koondunud 9 kutseorganisatsioonid 92 saadikuga.

Kongressi avas 25. aprillil kell 10,15 Keskühingu juhatuse esimees J. Rukki silmapilgu kohase tervituskõnega.

Pärast avakõnet töid kongressile tervitust: abidirektor E. Nerep — Hariduse- ja sotsiaalministeeriumilt, direktor O. Raudsep — Raudteevalitsuselt, R. Milistfer — Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliidult, R. Villem — Omavalitsuseteenijate Tallinna ühingult, J. Pipar — Metsateenijate ühingult, Mihels — Posti tehnilise ala ühingult, A. Sirro — Eestimaa Töölisühingute Keskkliidult, J. Norman — Raudteetöölise ühisuselt, A. Tiitus — Meremeeste Liidult, Lepik — Autojuhtide ja mototehnikute ühingult, E. Metslang — Töölisariidusliidult ja H. Nurk — Omavalitsuste teenijate Liidult. Telegraafiteel tervitasid kongressi endine teedeminister A. Oinas, õpetajate Liit ja Põllutöömisteeriumi ametnike ühing.

Kongressi juhatuse valiti A. Melenčuk, J. Milt ja P. Rääbis; sekretariaati Joh. Idla, E. Teras, E. Paju, E. Metslang, V. Kitt, A. Laks ja E. Viks ning mandaatkomisjoni J. Anton, A. Sänn ja V. Ess.

Päevakorra läbiarutamise järjekorras võeti vastu järgmised otsused:

I. KESKÜHINGU JA „SIDE“ 1931. A. ARUANDED.

Keskühingu tegevuse ja kassa aruanded ja ajakirja „Side“ kulude-tulude aruanne kinnitatakse juhatuse poolt esitatud kujul. Keskühingu rahalises aruandes näidatud jääk Kr. 220,86 arvatakse lipu soetamise arvele.

II. KESKÜHINGU 1932. A. LIKME-MAKSUDE JA NENDE TASUMISE KORRA KINDLAKSMÄÄRAMINE.

Liikmemaks 1932. aastaks määrata Kr. 1,— liitunud organisatsioonide üksikliikmetel ja sisseastumismaksuks Kr. 7,50. Liikmemaks tasuda liikmete tegeliku arvu pealt 50% 1. augustiks ja 50% 31. detsembriks.

III. KESKÜHINGU JA AJAKIRJA „SIDE“ 1932. A. EELARVED.

a) Keskühingu eelarve tasakaalustatud Kr. 2.200,— ja ajakirja „Side“ eelarve tasakaalustatud Kr. 2.050,— kinnitatakse juhatuse poolt esitatud kujul.

b) Kongress volitab Keskühingu juhatust juhul, kui päevakorrale kerkib riigiteenijate üldhäälekandja väljaandmise küsimus, pidama läbirääkimisi ja kokkuleppeid tegema asjaosaliste organisatsioonidega.

IV. ABIANDMISE KAPITALI KODUKORD.

Keskühingu juhatusele esitatud abiandmise kapitali kodukord võetakse vastu järgmisel kujul:

E. Raudteelaste Keskühingu abiandmise kapitali kodukord.

(Keskühingu põhikirja §§ 2, 29.)

§ 1. Abiandmise kapitali eesmärgiks on anda toetust raudteelastele — kutseorganisatsioonide tegelastele, keda sihilikult vallandatakse teenistuse aktiivse

osavõtmise pärast kutseorganisatsioonide tegevusest.

§ 2. Abiandmise kapital moodustatakse:

a) mahaarvetest sissetulnud liikmemaksudest 5% suuruses;

b) kapitali jaoks määratud ametustest;

c) kapitali protsentidest;

d) juhuslikkudest sissetulekust;

§ 3. Toetust võib anda neile, kes vähemalt 3 aastat on olnud kutseorganisatsiooni liikmeks ja vähemalt 2 aastat on olnud aktiivses tegevuses.

§ 4. Toetuse summa ülemmääraks on 200 kr.

§ 5. Toetuse määrab Keskühingu juhatust kas oma algatusel ehk Keskühingusse kuuluvate organisatsioonide ettepanekul.

§ 6. Tähelepanemata jäetud ettepanekud esitab Keskühingu juhatust kongressile seisukoha võtmiseks.

Tähendatud abiandmise kapitali kodukorra vastuvõtmisega määratakse Keskühingu kapitali arvelt abiandmise aluskapitaliks Kr. 200,—.

V. ORGANISEERIMISE KÜSIMUS.

a) Kongress kiidab Keskühingu juhatuse tegevuse suuna heaks.

b) Kongress tunnistab tarvilikuks Eesti Transporttöölise kutseorganisatsioonide vahelise liidu loomise ja volitab Keskühingu juhatust otsustama tähendatud liidu liikmeks astumist.

VI. ÕIGUSLIK KORD.

a) Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks jätkata võitlust teenijate kaasarääkimise õiguse maksmapanemiseks seadusandlikul teel;

b) kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks kõige energilisemalt jätkata võitlust kõigil füüsilise töö aladel 8- ja vaimlise töö aladel 6-tunnilise tööpäeva elluviimiseks;

c) kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme selleks, et tööstusettevõtete nädalapuhkepäevade seadus ellu viidaks ka raudteel;

d) kongress nõuab, et ka kaubakontorite ja kaubahoovide teenijatele võimaldataks laupäeviti lühemat tööaega ja nimelt töö lõpetamist 1. juunist kuni 1. septembrini kell 13,00 ning 1. septembrist kuni 1. juunini kell 14,00 või lubada selle kompensatsiooniks suvel igale teenijale üks vaba päev kuus;

e) arvesse võttes, et veduri kütmine põlevkiviga köetavatel veduritel ühel inimesel, s. o. vedurijuhi abil osutub ülejõukäivaks, kohustab kongress Keskühingu juhatust astuma kiiremas korras samme selleks, et saaks põlevkiviga köetavatele veduritele asetatud uuesti tööle vedurikütjad;

f) arvestades rongiõlitajate töö iseloomuga, ei saa neid siduvaks teha rongi lõpp-piduriga, vaid õlitaja võib asuda seal piduril, kus töö seda kõige enam nõuab.

VII. TEENISTUSTASUD.

a) Kongress arutades läbi kriisi läbi tekkinud üldist majanduslikku olukorda ja raskuste võitmiseks Vabariigi Valitsuse ning majandusringkondade poolt tarvitavale võetud abinõusid konstateerib järgmist:

Mõjuvõimsad majandusringkonnad püüavad veeretada kriisi raskused palgategenijate õlgadele. Nende ringkondade surve Vabariigi Valitsus pani toime riigiteenijate palkade vähendamise, mis oli signaaliks üldise palkade vähendamise aktsioonile.

Palkade vähendamine on ebaõiglane teguviis palgategenijate suhtes. Kriisieelsete aastate soodsamast majanduslikust konjunktuurist palgategenijad ei saanud mingisugust kasu äärmiselt madalate palkade tõttu. Kasusid lõikasisid need rahanduslikud, kaubanduslikud ja põllumajanduslikud ringkonnad, kes etendasid määravat osa meie riigi majandusliku ja poliitilise elu juhtimises. Pealegi said nad ja saavad veel praegugi suuri riiklikke rahalisi toetusi ja muud soodustusi, mis võimaldavad rikastumist üldsuse arvel. Need ringkonnad pole seni kannud mingisuguseid ohvreid riigi päästmiseks majanduslikest raskusist.

Palkade vähendamine kui majandusliku kriisi võitmise abinõu on ebakõlbulik. Praeguste rahvusvaheliste majanduslike vahetõrgete juures palkade vähendamine ei elusta väljavedu, küll aga vähendab siseturu ostujõudu. Selle tagajärjel tööstuse ja põllumajanduse saaduste turustamise võimalused langevad miinimumini, tööpuudus kasvab, töötute arv suureneb ja kriis süveneb.

Palkade vähendamise ilmingimatuks tulemuseks on palgategenijate elustandardi allasurumine, sest et praegune riigivõim on võimetu elumaksumise alandamiseks vastavalt palkade vähendamisele. Seda tõendab välismaal, eriti Saksamaal, palkade mitmekordsete vähendamiste tagajärjel tekkinud majanduslik olukord ja seda näeme ka Eestis.

Eelpooltoodud selgub, et palkade vähendamise poliitika on kahjulik riigi ning rahvamajanduslikust seisukohast ja ei võimalda kriisi võitmist. Seda arvesse võttes ja silmas pidades, et raudteelaste rõhuva enamuse ralgad on kaugel alla elatismiinimumi, teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks kõige energilisemalt võidelda palkade kärpimiste vastu. Võitluse edukamaks läbiviimiseks peavad riigiteenijate kutseorganisatsioonid astuma kontakti teiste palgategenijate kutseorganisatsioonidega.

Ühtlasi teeb kongress Keskühingule ülesandeks kõige kindlamalt võidelda krooni kursi langetamise katsete vastu ükskõik missugustest ringkondadest ja missuguste eesmärkidega need katsed esile tuuakse.

b) Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks läbi viia veduri- ja rongiteenijate tasude ümberkorraldamine sihis, et olemasolevad põhipalgad normeeritaks kilomeetirahade arvel.

c) Kongress peab tarvilikuks, et päevatöölise tasunorme suurendataks vastavalt kuuteenijate tasunormideni ja et päevatöölise tasu viiakse päevapalga alusele.

d) Kongress avaldab soovi, et Keskühingu juhatust pööraks tõsiselt tähelepanu vedurivarustajate palgatingimustele ja üüaks nende olukorda parandada.

e) Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks Raudteevalitsuse ees samme astuda selleks, et Ehitusametis ehitustööd hoonete ja sildade alal mitte

seisma ei pandaks, vaid kui riigikassa seisukord kõiki ettenähtud töid ei luba korraga alata, siis peaks vähemal määral püüda neid teostada ja esikätt võimaldatama alalisile päevatöölilisele — ametimeestele neid teostada, kas tükitööna või päeviti, sest vastasel korral tähendatud töölised jääksid lähemal ajal tööta. Ka ei tule töid välja anda esimeses järjekorras mitte ettevõtjatele, vaid töölilisele.

f) Kõigile raudteelasile tuleb anda priikorter ehk selle puudusel maksta korteriraha, alammääraga 20% palgast. Kuni üldise korteriraha maksmise seaduse elluviimiseni tuleb esikätt samme astuda selleks, et neile ülemääralsile teenijaile, kellel juba praegu priikorter ette nähtud, kuid tegelikult antud ei ole, maksta korteriraha.

g) Kongress nõuab riigiteenijate riidevarustuse määruse (R. T. nr. 63 — 1930. a.) muutmist ja täiendamist järgmiselt:

1) teenistusest lahkuvalt või ümberpaigutatavalt teenijalt tuleb riidevarustus tagasi võtta natuuras. Tagasivõetud varustust võiks välja anda neile, kelle varustus on enne kandeaja möödumist kaotusi või rikki läinud, kulunud või hävinenud ja juhul kui varustus arvestatakse inventaarina.

2) Varustuse kandeaja alguseks tuleb lugeda varustuse esmakordsel väljaandmisel teenistusse määramise moment, järgnevatel väljaandmistel — eelmise varustuse kandeaja lõpp.

Peale siintoitud varustuse puutuva resolutsiooni vastuvõtmist, otsustas kongress üle anda materjalina Keskühingu juhatusete terve rea mitmesuguste kutsealade teenijate varustuse korraldamise puutuvaid ettepanekuid, millised pärast süstematiseerimist avaldatakse järgmise numbri veergudel.

VIII. RAUDTEEDE KOMMERTSIALISEERIMISE KÜSIMUSES

otsustab kongress jääda VIII üleriikliku kongressi otsuse juure.

Ühtlasi otsustas kongress, ära kuulata teeneid, millised on endisel teedeministril A. Oinas'el raudteelaste olukorra parandamisel, avaldada A. Oinas'ele oma tõsist lugupidamist ja tänu ja tegi kongressi juhatusete ülesandeks saata A. Oinas'ele sellekohane telegramm.

IX. SOTSIAALNE KINDLUSTUS.

a) Kongress teeb Keskühingu juhatusete ülesandeks jätkata võitlust VIII üleriikliku kongressi otsuste elluviimiseks.

b) Kongress nõuab arstiabiandmise korralduse rajamist kindlustuskassa süsteemile VIII üleriikliku kongressi poolt vastuvõetud põhimõtete kohaselt.

c) Kongress teeb Keskühingu juhatusete ülesandeks astuda samme selleks, et haigete transporteerimisel võimaldatakse haigel ja saatjal, kui arst seda peab tarvilikuks, sõita teises klassis ja kasutada muud transporteerimise vahendeid.

d) Kongress leiab, et Riigi- ja omavalitsuseteenijate ja nende perekondade pensionide vähendamise seadus (R. T. 38 — 1931. a.) ei ole õiglane nende pensionäride suhtes, kellele pension oli enne seda alla elatismiinumumi, — mille tõttu teeb Keskühingu juhatusete ülesandeks kontaktis Pensionäride ühinguga astuda samme selleks, et nimetatud seadus selles osas saaks parandatud vastavalt põhimõtetele, millised läbi viidud riigiteenijate palkade vähendamisel.

X. TÖÖLISHARIDUSLIIDU LIKMEKS ASTUMINE.

Töölis haridusliidu liikmeks astumise jättis kongress iga organisatsiooni enese otsustada.

XI. JÄRGMISELE KONGRESSILE SAADIKUTE VALIMISE ALUSTE MÄÄRAMINE.

Järgmisele kongressile otsustati saadikuid valida üks iga 25 liikme kohta.

XII. VALIMISED PÕHIKIRJA JÄRELE.

a) Revisjonikomisjoni valitakse: E.

Balti riikide transporttööliliste ja teenijate liitude loomise kavalsusi.

Mõte koondada igas Balti riigis kõigi transportalade teenijate ja tööliliste organisatsioonid ühte üldisesse ülemaalsesse liitu ja luua viimastest üldine Balti riikide transporttööliliste ja -teenijate liit, — ei ole uus. See mõte tekkis juba 1928. aastal Genfis Rahvusvahelise Tööhüüroo konverentsil, millest osa võtsid Soome, Eesti, Läti ja Poola transporttööliliste organisatsioonide esindajad. Esimeseks sammuks ülestõstetud mõtte elluviimise suunas oli Eesti, Soome, Läti ja Poola transporttööliliste konverentsi kokkukutsumine Tallinnas 1929. a. detsembrikuul. Sellel konverentsil tunnustati üksmeelselt vajalikuks kõigi Balti riikide transporttööliliste ja -teenijate organisatsioonide omavaheline tihe koostööamine. Sellest välja minnes peeti soovitavaks luua ülemaalsed liidud ja koondada need üldisesse Balti riikide transporttööliliste ja -teenijate liitu. Liidu ellukutsumise kava lähem väljatöötamine pandi Poola raudteelaste Keskühingu esindaja peale. Viimane pidi selles asjus kohe astuma läbirääkimistesse Rahvusvahelise Transporttööliliste Liiduga („I.T.F.“) ja peale kava väljatöötamist kutsuma kokku konverentsi Varssavis mitte hiljem kui oktoobris 1930. aastal.

Varsti pärast Tallinnas peetud konverentsi Poola sisepoliitilises elus aset leidnud muudatuste tõttu ei olnud Poola esindajal võimalik oma ülesannet täita. Poola raudteelaste organisatsioonide juhtidel tuli kogu jõud rakendada töösse ikka ähvardavamaks muutuva reaktsiooni vastu. Rahvusvahelisteks üritusteks ei jatkunud enam aega. Kuid „I.T.F.“, nii kui tähendas Nathans, pidas Balti riike teravalt silmas ja otsustas liitude loomise mõtte uuesti liikuma panna. Selleks astus ta läbirääkimisse vastavate maade Töölisühingute Keskkliitudega, tehes neile ülesandeks panna toime eeltööd transporttööliliste ja -teenijate konverentside kokkukutsumiseks. Eestis kutsuti konverentsi kokku 10. aprilliks s. a. Konverentsile saabus ka „I.T.F.“ sekretär Nathans. Konverents peeti Tallinnas Meremeeste Kodu ruumes ja sellest võtsid osa Eesti Raudteelaste Keskühing, Eesti Raudteetööliliste ühisus, Eesti Autojuhtide ja Mototehnikute Ühing, ülemaaline Eesti Meremeeste Liit, Eesti Kaubalaevastiku Mehaanikute ja Assistentide Ühing, Tallinna Sadamatööliliste Ametiühisus ja Pärnu Sadamatööliliste Ühing — kokku 36 saadikuga. Lätist oli saanud Raudteelaste Keskühingu esimees P. Zeibolts.

Avakõnes tähendas Meremeeste Liidu esindaja, et konverentsi sihiks on anda tõuget transporttööliliste organisatsioonide lähenemisele üksteisele, kuni luuakse ülemaaline liit ja tihedam kontakt

Otsman, K. Trubok ja A. Liiv; kandidaatideks: E. Metslang, J. Kallit ja K. Rutov.

b) organisatsioonidesse, kus Keskühing liikmeks, volitati esindajate delegeerimist ette võtma Keskühingu juhatus.

XIII. KONGRESSIL ÜLESVÕETUD KÜSIMUSTE

all puudutati mõningaid teenistuslikke ja organisatsioonilisi küsimusi.

Kongress lõpetas töö 26. aprillil kell 15,30 kongressi juhataja J. Milt'i südamliku lõpukõnega.

„I.T.F.“-iga. Selleks ongi siia saabunud „I.T.F.“-i sekretär Nathans.

Enne peaküsimuse juure asumist andis Nathans ülevaate „I.T.F.“-i tegevusest. Nagu selgus, esimese internatsionaalina peale ilmasõda kutsuti ellu „I.T.F.“ 1929. aastal oli temal 740.000 liiget, mis koosnesid 7. riigi transporttööliliste 12. organisatsiooni liikmeid. Praegu kuulub aga „I.T.F.“-i 36 riigi 98 organisatsiooni liikmete üldarvuga 2.300.000. Need arvud näitavad kui jõudsasti on kasvanud „I.T.F.“ Euroopa riikidest pole liitunud „I.T.F.“-iga ainult Leedu, N.-Vene, Türgi ja Portugali transporttööliliste organisatsioonid. Üldse on aga „I.T.F.“ tunginud kõigisse ilmajagudesse.

Vaatamata kõigile raskusile on „I.T.F.“ teinud suuri edusamme organiseerimise töös ja on nii mõndagi saavutanud transporttööliliste ja -teenijate olukorra parandamise suunas. „I.T.F.“-i juhtimisel ei lasknud Austria raudteelased Ungari terrori päevil ühtki vagunit sõjavarustusega läbi, kuigi Ungari valitsus neile läbilaskmise eest pakkus aastapalga. Inglise söekaevurite suure streigi puhul organiseeris „I.T.F.“ süite sisseveo takistust teistest maadest. Suudeti vaevalt 5% toodangust mandrilt Inglismaale vedada. Samuti ei lossinud inglise sadamatöölised norra ja rootsi sadamatest tulevaid laevu, mis streigimurdjate abil olid laaditud. „I.T.F.“-i mõjul on lühendatud merimeeste tööaega, parandatud nende ainelist ja õiguslikku olukorda.

Autojuhtide organiseerimiseks on südilt kaasa aidatud, nende nõudmised ja tegevusprogramm on ühtlustatud. „I.T.F.“-i kaastegevusel said autojuhid esituse rahvusvahelisel töökongressil. Paljusis mais on juba hakatud täitma autojuhtide nõudmisi, on võimaldatud autojuhtidele esindus nende asju arutavais komisjonides. Praegu on Genfis arutusel autojuhtide ja sadamatööliliste kaitseks väljatöötatud konverentsioonid. Ühinemise vabaduse kaitseks on „I.T.F.“ sageli välja astunud. Intensiivselt on arendatud sõjavastast propagandat. Isegi praeguse sõja puhul Jaapani ja Hiina vahel on Jaapani meremehed „I.T.F.“-i juhtimisel teinud takistus sõjavarustuse transporteerimiseks. Poolas vallandati meremeeste liidu liikmeid laevadelt, asendades neid fašistlike streigimurdjatega. Skandinaavia maade sadamate töölised ei lossinud neid laevu ja Poola võimud olid sunnitud teenistusse tagasi võtma vallandatud meremehed.

Et oleks võimalik edukamalt omi suuri ja raskeid ülesandeid täita, püüab „I.T.F.“ luua ühtlase huvide ja oludega riikide vahel alamsekretariaate. Transporttöölilistel tuleb teha oma organisatsioonid tugevaks seesmiselt ja väliselt. Neist põhimõt-

teist välja minnes tuleb igal maal kõik transporttöölise ja -teenijate organisatsioonid koondada ühte ülemaalsesse liitu.

Peale mõningaid küsimusi Nathans'ile ja läbirääkimisi aruande puhul konverents võtab vastu järgmise resolutsiooni: „Eesti transporttöölise organisatsioonide esindajate konverents, arutades läbi eesti transporttöölise organisatsioonide koostöö vajaduse küsimust, tunnustab tarvilikuks kutsuda ellu Eesti Transporttöölise Liidu, milleks pöörata „I.T.F.“i poole ainulise toetuse saamiseks, et liit võiks alata tegevust. Samuti peab konverents tarvilikuks tiheda ja pideva koostöö rakendamise Balti riikide transporttöölise organisatsioonide vahel.“

Selle resolutsiooni täideviimiseks moodustatakse komisjon, kuhu iga organisatsiooni juhatus saadab ühe esindaja. Komisjoni kokkukutsumine jäeti Meremeeste Liidu hooleks.

Järgmistel päevadel „I.T.F.“i sekretär Nathans tutvunes Eesti transporttöölise ja -teenijate organisatsioonidega koha peal. Muuseas käis ta esmaspäeva õhtul Raudteelaste Kodus, kus temale anti ülevaade Eesti raudteelaste olukorrast ja organiseerimise tööst. Tehaste ja töölise olukorrast tutvustas Nathans Eesti Raudteetöölise Ühingu juhataste liige J. Normann.

Kesknädala hommikul Nathans sõitis Riiga, kus 16. aprillil oli kavatsatud pidada kõigi Läti transportalade teenijate ja töölise organisatsioonide juhatuste konverents, mis pidi kujunema Tallinnas alguse saanud hoogsa organiseerimise töö otsekoheseks jätkamiseks.

Nii sündiski. Konverents peeti 16. aprillil uues rahvamaajas, Brunnieku iela nr. 29/31. Osavõtt oli rohkearvuline ja elav. Kokku oli tulnud üle 100 saadiku kõikidelt transportaladelt.*) Seal võis veel kord veenduda selles, et organiseerimise töös Läti palgategenijad ja töölised on kaugelt meist ees. Meil alles praegu toimuv käärimine on meie naabrite juures juba lõppenud, teenijad ja töölised on koondunud ühinguisse vastavalt oma arusaamistele ametiühingulistest ülesannetest ja sihtidest. Sellepärast on nende ühingutes ühtlane mass, mis võimaldab hoogsat üksmeelset organiseerimise tööd. Nii oli ka kongressil. Peale põhjalikku vastastikulist informatsiooni olukorrast igal üksikul transportalal ja pikemaid selgitavaid läbirääkimisi jõuti üksmeelse otsusele üldise liidu loomise vajaduse kohta, samuti Balti riikide transporttöölise ja -teenijate föderatsiooni kohta. Väga asjalik töö kestis vahetpidamata terve päeva. Õhtul korraldati omavaheline koosviibimine, millest osa võtsid peale kongressisaadikute mitmed parlamendiliikmed ja silmapaistvamad ametiühingute tegelased. Eesti esindajale sai osaks väga soe ja südamluk vastuvõtt. Mõlemad pooled avaldasid lootust, et niihästi Tallinnas kui Riias peetud ja hästi õnnestunud konverentsid ilmingimata osutuvad tulemusrikkasteks. Nad andsid suure tõuke kõigi transportalade teenijate ja töölise lähendamiseks niihästi omal maal kui ka naabermaade vahel. See on esimene tegelik samm nende võimsate organisatsioonide loomiseks, mida eriti praegusel ajal vajavad kõik palgategenijad ja töölised.

*) Eesti esindajatena võtsid konverentsist osa Raudteelaste Keskühingu esimees Rukki, Meremeeste Liidu sekretär Tiitus ja Sadamatöölise Ühingu esimees Poller.

Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu läkitus 1. mai puhul.

Esimesel mail, töö tähtsalal pühäl, kutsub Rahvusvaheline Ametiühingute Liit uuesti kõiki töölisi rahvusvahelisele ühistundele.

Kõikjal, üle igasugu takistuste ja piiride kostku see hüüe, võitlushüüe, mis peab suurendama tööliskonna võitlusvõimet kapitalismi vastu. Kõik peavad veenduma, et on olemas veel üks jõud, mis küllaldaselt tugev kaitsma ühiskonda huksumise eest, seda päästma viletsusest ja looma uut ilma. Praegu maksvat kapitalistlikku majandussüsteemi võib vaevalt kohelda veel kui valitsevat ja juhtivat süsteemi, sest et ta on kaotanud valitsemisvõime valmistusvahendite, tehnika ja hüvede vahetuse üle. Oma majandustarkusega ja majandusliku loomisvõimega uhkustav kapitalism on saanud suurimaks pillajaks, raiskajaks. Kapitalistide klassi käes on tehnika muutunud needuseks. Omas nõutuses purustavad tänapäeva majandus- ja riigielu juhid meeletute takistuste loomisega neid rikkusi, mida kapitalism ise loonud. Ta ei suuda enam panna liikuma töötä jäänud käsi ja roostetama lõõnud masinaid.

Tänavusel töö-pühäl on meie kohus avaldada kindlat ja vääramatut tahtet, et muretsetakse tööd meie töövendadele, kes asetatud väljaspoole tööprotsessi, jäänud töötä ning teenistusest. Kõik, mis võib soodustada selle sihi saavutamist, tuleb ära kasutada; sellepärast algatab Rahvusvaheline Ametiühingute Liit üldise töötäja lühendamise ja 40-tunnilise töönädala teostamise nõudmise. Ühtaegu peab kõrvaldatama teelt kõik, mis takistab tööpuuduse lahendamist. Eksiratsionaliseerimise asemele peab astuma plaanikindel valmistus, riikide koostöö asendatagu nende eraldumise, töötäju kaitse astugu töölise väljakurnamise asemele.

Neljateistkümmet miljonilise liikmeskonna ja 25-miljonilise töötäte väe nimel

nõuab Rahvusvaheline Ametiühingute Liit, et tuleb teha järeldusi kapitalistliku majanduse võimetusest.

Loova ja varasid valmistava töötä pühäl algatame nõudmise, et kõrvaldataks eba-produktiivsed relvastuskulud, mis sisaldavad endas alalist sõjahädaohtu ja -kole-dusi. Hüüet — „Ei iial sõda“ — täien-dame parooliga: „Kaotage sõja vahen-did“. Maailma ei tohi tuua ohvriks sõja-varustustööstuse dividendideihkajaile. Kõik rahvad peavad astuma ühise vaen-lase — sõjavarustustööstuse vastu. Meie pöördume miljonilise sõjaohvrite hulga nimel inimkonna südametunnistuse poole.

Surmast ja hävitusest kasu ammuta-vate relvastustöösturite vastu seame töö-rahva ja varasid loova kihi otsustava rahutahte.

Veel kunagi varem pole nii hädava-jalik olnud rahvusvaheline solidariteet ja rahvaste vastastikune toetamine, kui praegusel kriisi aegjärgul, mis rase sõja ja fašismi hädaohust; ei iialgi pole ma-janduslikkude ja sotsiaalsete probleemide lahendamine olnud seevõrt sõltuv rahvus-vahelistest meetoditest kui nüüd.

Rahvusvaheline proletariaat peab neil aegadel olema senisest üksmeelsem ja liitunud, sest ei kellegilt muult kui temalt võime oodata olukorra suundumist paremuse poole.

Sõja ja relvastuskapitalismi vastu!

Elagu rahu, rahvaste sõprus ja des-armeerimine!

Maha kapitalistlik anarhia, tööpuudus ja nälg!

Nõuame plaanikindlat ühismajandust, tööd ja leiba kõigile

Rahvusvaheline Ameti-ühingute Liit.

„SIDE“

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva mu-redega ja tuleviku kavatsustega.

tellimise hind 1932. a. peale on en-dine: **poolaastas 1 kr., aastas 2 kr., üksiknumber 15 senti.**

tellimisi võtavad vastu kõik post-kontorid, postiagentuurid, riigi-teenijaskonna kutseorganisatsi-oonide juhatused, raudteelaste tarvitajateühis. kauplused, raud-teejaamad.

„SIDE“ toimetuse ja talituse asub Tal-linnas, Kopli t. 7-a, telef. Balti 357.

Ametnikkude hariduslikust ettevalmistusest Inglismaal.

(Materjalina kasutatud: Dr. W. F. Bruck: Das Bildungswesen des englischen Staatsbeamten).

Ametniku mõiste ühes riigis pole mitte alati võrdne ametniku mõistele teises. Et liiklemisvalitsuse ametnikul kõigis maades oma tehnilisel alal ühed ja samad ülesanded täita on, on sama õige, kui seegi, et teatud sarnasus on olemas kaitseväge rüüstustudepoode ja neis sündiva tegevuse vahel kõigis maades. Kuid oluline pole see tehniline külg; oluline on riigi, kelle funktsionääriks ametnik on, seisukoht suhetes avalikule, poliitilisele, sotsiaalsele ja majanduslikule elule. Edasi on ametniku olemuse mõistmiseks oluline tema traditsiooniline seisukoht riigis; samuti kui ka ametnikkonna jagunemine üksikuisse liikidesse, viimaste erinev hariduslik aste ning lõpuks nende arusaamine oma kutsest. Näib, et kõike seda arvesse võttes inglise riigiametnikkonna olemust kõige kergem on selgitada, jälgides tema ajaloolist arenemist. Oige mõiste ametnikust enesest saame aga ainult siis, kui me samal ajal käsitleme tema vahekorda riigiga, selle sotsiaalse ja poliitilise konstitutsiooniga.

Professionaal-ametnikkonna poliitilised alused ulatuvad ajalukku kaugele tagasi. Juba Tudorite ajal leiame selle algeid, mis Stuartide ajal edasi arenevad ja 18. sajandil kindlama kuju omandavad. Tudorid nägid ametnikkonnas monarhistliku korra sõnakuulelikku tuge. Vastolud kuninginga ja alamkoha vahel olid aga takistuseks neile püüetele. Mida enam mõju omandas parlament, seda rohkem tagaplaanile tõrjuti ametnikkonna kui otsustava teguri tähtsus. Juba selles ülesannete jagunemises leiduvad praeguse professionaal-ametnikkonna alused. Kuningliku absolutismi ajal etendas vana kutseametnikkond tähtsat ajaloolist osa: ta aitas kuningale maha suruda tema võimuga rivaliseerivaid aadlikke ja nii luua tugeva tsentraliseeritud võimu. Kuid kuningavaimu nõrgenemisega edaspidi langeb ka ametnikkonna tähtsus. Samad võimud, mis piiravad inglise kuningat tema tegevuses, suruvad tagaplaanile ka tema vägevama toe, kutseametnikkonna. See on parlamendis valitsev aadel, kes kuni 19. sajandi keskpaigani Inglismaa saatust juhtis, ja ka ametnikkonnalt tema võimu riisus ning oma organid tõstis poliitilise võimu kandjaks.

Sellest ajast peale kuulub juhtimine parlamendile. Ametnikele annab ta kaua aega suhteliselt tagasihoidliku koha riigi valitsemises. Valitsev parlamendi erakond juhib riigi valitsemist oma ridadest päritoleva peaministri ja ministrite kaudu, kes ka peavad olema parlamendi liikmed. Juhtimine on ametnikelt võetud. Sajandeid kestnud võitlused on selle osadejaotuse loonud. Alles 18. sajandi viimastel ja 19. sajandi esimestel aastakümnetel oli asjade areng nii kaugele jõudnud, et ametnikkond alaväärtuslikku osa mängima hakkas. Ametnikud olid enamasti valitseva kihi protektsioonilused, kellelt ei võinud nõuda suuri tegusid. Kuid suurte poliitiliste ja majanduslike revolutsioonide ajajärgu rasked ülesanded valitsustele sundisid seda süsteemi murdma, kuigi see inglastele oli vastumeelt. Kantud oma tüübilisest individualistlikust ilmavaatest ei tahtnud ta kodanikuna anda võimu riigile ja selle funktsionääridele. Probleem tuli lahendada nii, et suvereensele rahvale, kelle esindajaks parlament, tuli jätta võim,

valitsemine ja administratsioon, — vähemalt fiktiivselt — teisel pool aga valitsemist juhtivate rahvaesindajate kõrvale ja alla tulid seada vastavalt koolitatud ametnikud. Üks geniaalsemaid britlastest, oma rahvuse üks suurimaid mõtlejaid, Jeremy Bentham oli selle süsteemi loojaks, mida edasi arendasid Macaulay, sir Ch. Trevelyan, Millid j.t. Nemad on moodsa Civil Service loojad, mis on vundamendiks olnud briti maailmavõimule. Oma tuleproovi sai see süsteem Indias, kus ta kõigepealt tarvitusele võeti. Seal tarvitati mehi, kes hea üldhariduse kõrval omasid teatud määralt eriteadmisi, seda aga siiski mitte sel määralt, et see neid takistanud oleks kiirete otsuste tegemises, kes olid ise distsiplineeritud ja samal ajal ka teiste vastu raudse tahtega. Indiasse minevad noormehed said ettevalmistuse Haileybury kolledžis. Sellest ajast on pärit inglise kasvatussüsteem, kus pearõhku pannakse sellele, et kasvatada meest, kes oma rusikat sama hästi kasutada oskaks, kui oma tahtet ja mõistust, kellest arenes inglise sportlastüüp. Ja nimelt vastandina tšempionsportlasele ühissportlane, kes arendab korporatsiooni-, ühtekuuluvuse vaimu. Gümnaasiumidele vastavad Public Schools ja vana aristokraatsed ülikoolid Oxfordis ja Cambridges on samale süsteemile rajatud. Distsiplineeritud tahtemine on selle kasvatusviisi produktiks, kuigi eriteadmised selle all vast kannatasid.*)

Kes tahab astuda riigiteenistusse, Civil Service'sse, see peab tegema erilise eksami sellekohase komisjoni ees, kuhu kuuluvad vilunud inimtundjad. Vaevalt on ükski neist kunagi jurist olnud. Kolledžites, mõnes advokaatide gildide koolis, tunnustatud tehnilistes ja muudes instituutides antud eksamid võetakse arvesse. Kuid mõnes kõrgemas koolis õppimine pole ilmtingimata nõutav. Eksamil võib end ülesse anda igauks, olenemata sellest, milline on tema eelharidus. Eksamiprogrammi kuulub väga suur arv aineid, milledest eksamineeritav üksikuid välja valida võib; ka niisuguseid, millede vahel süstemaatiline side puudub. Teatud punktidesüsteemi järgi hinnatakse nii eksamineeritava teadmised, kui ka ained ise ülejäänud ainete üldraamis. Eriainete eksamid on ainult kirjalikud. Kes eksamil saavutab suurima punktide arvu, asetatakse eksami sooritanud kandidaatide nimekirja etteotsa; temale järgnevad teised saadud punkte järjekorras.

Maailmasõja ajal tekkis terve rida erettevõtete riigistamise ja paljude ametnikkude kaitsevärke võtmise tõttu uus

*) Hilisematel aegadel on olukorrad siiski sundinud rohkem rõhku panema ka eriteadmistele, kuigi ka praegu veel need üksi mõõduandvad pole.

ametnikkond, kes kunagi varem riigiasutustes teeninud polnud. Nii on ka selles suhtes olukorrad teissuguseks kujunenud, kui varem, kuigi praegu veel maksab Benthami ja Trevelyani süsteem. Nüüd on see igatahes tunduvalt moderniseeritud. On olemas kolm gruppi ametnikke. Kõrgema klassi moodustab n.n. Administrative Group, kuhu kuuluvad White Halli kõrgemad ametnikud. See grupp on arvuliselt väga väike, vaevalt 1500 isiku ümber. Teise grupi moodustavad keskmised ja kolmandama tehnilised ja alam-ametnikud. Nii võrt kui pole iseseisvad Civil Service'i eksamid korraldatud, võivad Civil Service'i-komisjonid tunnustada mõnesuguste haridusasutuste poolt antud kraade, mida ka õige sagedasti tehakse. Selles on inglastele suur vabadus. Veel tänapäeval näiteks pole arstiteadusliku hariduse omandamine võimalik ainuüksi mõne ülikooli arstiteaduslikus fakultedis, vaid ka erahospitalite ja instituutide kaudu. Viimased peavad ainult eksamineerimiseks õigustatud olema. Ametnike suurim osa on tegevuses liiklemise alal. Kuna raudteed kuuluvad eraseltsidele, on eramajandusel ametkohtade täitmist teatud mõju. Omapärane valitsemisüsteem jätab lokaalse valitsemise täiesti kogukonnavaltuste kätte. Keskvalitsus ainult revideerib vastavate inspektorite kaudu ja mõjutab kogukonde dotatsioonide andmise kaudu, kuid pole olemas lokaalset valitsemist keskvalitsuse kaudu. Kogukondadele on antud erilised õigused ametnike ettevalmistamiseks. Siiski on ka nende ametnike ettevalmistamisasutused suurelt osalt samad, mis riigiametnikkegi ette valmistavad. Kõrgemad kogukonnaametid on enamikus auametid. Linnapead on kõik eraisikud; samuti koosneb eraisikuist nende juures asuv nõukogu. Nende kõrval tegutseb vaid väike arv studeerinud ametnike linnapea abi — Town Clerk'i — juhatusel. Need ametnikud on teatava aja peale valitud. Ettevalmistusasutuste hulgas on terve rida niisuguseid, mis meie mõõdupuu järgi välja ei anna kõrgema õppeasutuse mõõtu, kes aga siiski kraade jagavad, mis riigi- ja kogukonnateenistuses arvesse võetakse. Lõpuks on olemas juba ka terve rida ülikoole, mis õhtuti samu ettekan-deid korraldavad, kui päevalgi. Nii on võimalik omandada kõrgem haridus ning magistri ja doktori kraadi ilma et selleks vaja oleks tundigi päevavalgel raisata. Sel viisil on näit. Londonis ja Manchesteris paljud keskmise ja alamasse gruppi kuuluvad ametnikud teaduslike kraadide omandamise teel kõrgemasse gruppi tõusnud. Viimasel ajal on märgata ka liikumist haldusakadeemiade sisseseadmiseks Saksamaa eeskujul.

Civil servant.

Tallinna riigiteenijate ühingu büroo asub

Niguliste 14-2.

Avatud kella 5–6 igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel.

Riigiteenijate kutseliikumise iseloomust ja ülesannetest.

Ülaltähendatud teemil korraldas Tallinna Riigi- ja Omavalitsusteenijate Ühing 15. apr. s. a. referaat-koosoleku. Referendiks oli kaasteenija Hugo Reiman Riigi Statistika Keskbüroost. Kuigi referaadi aine päevakohane ja oodata võis koosolekust elavat osavõttu, seda enam, et kutsed koosolekust osavõtmiseks olid saadetud ka teistele riigiteenijate kutseliikumisele, kujunes osavõtt võrdlemisi tagasihoidlikuks. Seda tuleb kahetseda, sest selge on, et meie kutseliikumine ei ole läinud õiget rada, et tuleb otsida vigu ja neid kõrvaldada. Selle selgitamiseks oleks see koosolek paljugi kaasa aidata võinud. Võib olla mõjus osavõtjate arvule ka ilus kevadine ilm.

Referent oli küsimuse läbi mõtelnud õige põhjalikult ja jõudis lõpuks välja järgmistest teesid juure:

1. Oleviku ühiskonnas palgateenijate koondumine kutseliikumisele on hädvajaline.

2. Moodsa töөлiskutseliikumise põhi-jooned: a) organiseerumine mitte ametite ega ka ettevõtete, vaid *töölalade* järgi,

b) kutseliikumise oma- ja rahvusvaheline liitumine ja d) klassivõitluse alusel seisimine — on maksavad ka riigiteenijate kutseliikumisele.

3. Eeltähendatud põhi-joonte kohaselt: Eesti riigiteenijate liiduks koondunud ühingute arv peab olema võimalikult väikene (1 üleriikline raudteelaste, 1 — õpetajate, 1 — metsateenijate ja 1 kõigi muude riigiteenijate üleriikline ühing; kohtadel võivad olla vaid ühingu osakonnad) ja ühingute liikmete hulgest peab jääma välja asutuste juhtiv personal (sellisteks võiks lugeda neid, kellest oleneb teenijate ametisse määramine ja vabastamine).

4. Riigiteenijate ühingute peavad peale oma- ja rahvusvahelise liitumise koos töötama töөлiskutseliikumise liiduga.

5. Riigiteenijate kutseliikumise ülesandeks peab olema peale vajalikkude massaktiivide läbiviimise peamiselt iga üksiku liikme töөлühingu kaitsmine. Kõik muud harrastused, majanduslikud ja kultuurilised on — kuigi vajalikud — teise järgu tähtsusega.

Üks igapäevastest kangelistest.

22. märtsil käesoleval aastal juhtus Tallinna l-r. jaama piires üks õnnelikumaist õnnetust, millele oleksid võinud olla väga kurvad tagajärjed, kui seda poleks suutnud hoida ära vedurijuhi abi Peeter Hiob. Tähendatud päeva õhtul kella 10-ne ajal töötas kaubahoovi rajoonis manöövrivedur Ov 165, millel juhiks Otto Vall ja tema abiks Peeter Hiob. Töö alul läks kõik hästi. Kui rong oli kokku seatud, mille koosseis oli 32 kaubavagunit, käsutati vedurijuhti rongi Kopli jaama viima. Kaubahoovist jaamateedele väljasõitmiseks on tarvis sõita ümmikteele, mille ots lõpeb Paldiski maantee tunneli juures ja mis on kaitsitud liiva ja kaitsepakuga. Tähendatud ümmikteele välja sõita tuleb suurima ettevaatusega. Kuid vedurijuht O. Vall selle asemel, et auru õigel ajal sulgeda, lisas seda, mille tõttu rongi kiirus suurenes. P. Hiobile näis vedurijuhi teguviis kahtlasena ja ta hoiatas Valli. Hoiatuse peale vaatamata lisas Vall veelgi auru. Meeste vahel tekkis sõnavahetus Valli teguviisi üle, mis kujunes lõpul võitluseks. P. Hiob nähes, et siin paratamatult järgneb suurem õnnetus, ei kaotanud külma verd. Ta võttis rongi peatamiseks abinõud tarvitusele: sulges auru j.n.e. Vall nähes, et aur on suletud, avas selle täies ulatuses uuesti.

Hiob sulges seda jällegi ja püüdis Valli regulaatorilt eemaldada, mis temale ka lõpul õnnestus.

Nii auru pärast võitlust pidades jooksis siiski vedur rongiga 10 klm. tunnikiirusega vastu kaitsepakku, mille tõttu see purunes ja vedur ning mõned vagunid väiksemaid vigastusi said. P. Hiobil oli seega korda läinud suuremat õnnetust ära hoida, mis oleks paratamatult tulnud, kui ta ei oleks suutnud vedurijuhi teguviisi takistada.

Rong, eesotsas veduriga, oleks veerenud mööda külmetanud maad alla Paldiski maanteele ja hommikul oleks möödakäijatele silma paistnud kohutav pilt: rusud ja inimlaibad nende vahel.

P. Hiob suutis Valli kinni hoida umbes 15 min. kuni abi kohalejõudmiseni. Alul arvati, et vedurijuht oli joobnud, kuid pärast selgus, et teda oli tabanud mingi vaimusegadus.

Kaasteenijad õnnitlevad P. Hiobit korraldajate kangelaadse puhul ja loodavad, et ka Raudteevalitsus ei jäta tema teenet hindamata.

P. Hiob on Veduriteenijate kutseliikumise juhatusse liige, on kauemat aega raudteel teeninud, karske ja korralik kohustetäitmisel.

— a —

Kelle korraldusel?

Hiljuti andis Raudteevalitsus välja määruse, kus käsitatakse manöövri töid nii alg- ja vahejaamades kui ka alalisi. Määruses räägitakse, et töid tuleb nii korraldada, et sellele oleks teatav edu ja kokkuvõtteid. Kui aga jälgida manöövritööde korraldust mõnel pool, siis tuleb küll selles edus ja kokkuvõttes väga kahelda. Tööde korraldamatuses paistab silma üks meie suurematest jaamadest, mille piirid küll väga laialdased, aga kus ka palju manöövritööde korraldajaid: alates jaamaülemaga, tema abiga ja paljude korraldajatega. See ebamäärasel suur tööd korraldajate arv peaks küll tagama tööd edukust, kuid nagu öeldud, tuleb selles väga kahelda. Sagedasti on näha, kuidas vedur mõne üksiku vaguniga kihutab pea sihitult ühest kohast teise, jättes vaguni kusagile teele maha. Vähesed aja möödudes tuleb juba teine vedur ja viib vaguni jälle mujale, et seda mõni kolmas või neljas omakorda kuhugi ümber paigutaks. Olgu iseloomustatud üks näide (paljude hulgest) sellistest tööd: 6./7. aprilli öösel saabub H-st kaubarong K. kaubajaama. Rongis on III kl. vagun 540. T. jaama nõudel tuleks vagun välja saata kell kaks või kolm K. kaubajaamast väljuva kaubarongiga, kuid seda millegipärast ei tehta. Selle asemel, et saabunud rongist vagun paigutada väljasse rongi, käsutatakse manöövriveduril viia vagun reisi jaama piires asuva kaubahoovi teedele. Vedur võtab sealt vagunid, mis on omakorda määratud K. kaubajaama viimiseks kaasa ja läheb tagasi. Mõödub mõni tund, kui korraldajail tuleb meele, et vagun 540 on asjatult ära viidud. Antakse käsk reisi jaamas töötavale vedurile: kiires korras viia vagun „liivateedele“! Samal ajal saadetakse kaubajaamast vedur, millele ülesandeks oli vaguni „liivateedelt“ kaubajaama tagasi viimine. Otsiti vagunit, kuid ei leitud ja vedur sõitis tühjalt tagasi. Saabus reisi jaama vedur vaguniga ja jättis selle tähendatud teele. Tekkis segadus. Otsiti kuni hommikuni ja lõppeks leiti ta. Käsutati siis uuesti sama vedurit, mis vahepeal oli oma piirkonnas töötamas, sõita „liivateedele“ vaguni järele ja viia seda kiires korras K. kaubajaama. Nii võidi vagun alles hommikuse rongiga määratud kohta välja saata. Selliseid näiteid võiks tuua palju. Manöövritööde korraldajail näib olevat sihiks, et töötagu ja liikuga vedur, kuigi see sünnib sihitult ja mõtlematult. Näib, et korraldajad ei taha teada, et asjata veduri liikumine sünnitab veduri- ja ka küttekulu. Tekib küsimus, kelle korraldusel selliseid töid tehakse? On kuulda ütelsi „jaamaülemale küsult“. Varem selliseid sihituid töid ei olnud märgata, küll aga on seda näha ajast peale uue jaamaülemaga vanema abi ametisse astumisest. Võib-olla tahab see härra ennast lasta välja paista. Võib-olla — mine tea, kuid sihitult töötamine ei anna soovitud tagajärge, küll aga sünnitab kulu ja alluvate teenijate põhjendatud nurinat käsutajate aadressil.

Käsuajune.

Iga teadlik riigiteenija loeb ja tellib oma kutseajakirja

„SIDE“t

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Keskuhing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.

A.-S. „Eestisiidi“ juhatus
ja
K.-m. „Tekla“ omanikud

teatavad sellega kõigile, et
mõlemad ettevõtted on ühine-
nud ning nüüd jätkavad ket-
ramis- ja kudumisvabrikud,
kui ka vabriku suur- ja väike-
müügi laod Tallinnas, Tartus,
Narvas, Petseris ja Viljandis
tegevust firma all

A.-S. „Eestisiid“.

Omades aastate pikkuseid kogemusi tekstiil-
saaduste tootmises, võtame tarvitusele kõik
abinõud, et varustada oma rohkearvulisi ostjaid
hea ja kättesaadavate hindadega kaubaga.

A.-S. „Eestisiidi“ juhatus.
K.-m. „Tekla“ omanikud.

EESTI ÜHISTEGELINE KINDLUSTUS-KESKSELTS

**Vastastikuste
kindlustusseltside
keskkorraldus**

Edasikindlustus

Välisrevisjonid

Nõuanne

TALLINN, SUUR KARJA TÄNAV 19.
KÕNETRAAT 426-83